

Muinsuskaitseamet
info@muinas.ee

Teie 05.08.2026 nr 5-14/1473

Meie 08.09.2026 nr 13-3/2721-2

Vastuskiri

Täname Muinsuskaitseametit Eesti–Läti neljanda elektriühenduse riigi eriplaneeringu ja selle keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande kohta esitatud kooskõlastuse ning arvamuste eest. Planeeringulahendust ja KSH aruannet on täiendatud Muinsuskaitseameti 30.07.2026 kirjaga nr 5-14/1725-7 ning 05.08.2026 kirjaga nr 5-14/1473 esitatud ettepanekutest lähtudes.

KSH aruande peatükki 8.22.6.1 on täiendatud tingimusega, et projekteerimisel tuleb arvestada arheoloogiatundlike alade ning kultuuriväärtuslike struktuuride, sealhulgas muistsete põllukivihunnikute, põllupeenarde, kiviaedade, kivikalmete ja muude pärandkultuuriobjektide säilitamise vajadusega. Projekti täpsustamisel tuleb liinirajatiste, mastikohtade, juurdepääsuteede ning tööalade asukoha kavandamisel võimalusel vältida arheoloogiapärandi ja muude kultuuriväärtuslike objektide kahjustamist.

Alljärgnevalt esitame seisukohad ülejäänud kooskõlastuses ja arvamustes esitatud märkuste ning ettepanekute kohta.

4.1. Lümända kalmistu (reg-nr 4130)

Ettepanekuga ei arvestata.

Lümända kalmistut ümbritseb muinsuskaitseaduse kohane 50 meetri laiune kaitsevöönd, mille eesmärk on tagada mälestise säilimine sobivas keskkonnas. Kalmistu ei ole oma olemuselt objekt, mille puhul oleksid olulised kaugvaated kalmistult või kalmistule.

Kavandatav kõrgepingeliin paikneb kalmistu piirist ligikaudu 400 meetri kaugusel ning KSH käigus läbi viidud hindamise põhjal ei kaasne sellega olulist negatiivset mõju kalmistule avanevatele ega kalmistult avanevatele vaadetele. Kalmistut ümbritseb valdavas osas kõrghaljastus ning kalmistul viibija tähelepanu on suunatud eelkõige kalmistu enda väärtustele ja objektidele.

Eeltoodust tulenevalt ei seata riigi eriplaneeringuga piiranguid kalmistu kaitsevööndi ja kavandatava kõrgepingeliini vahel paikneva eramaa metsa majandamisele visuaalsetel kaalutlustel.

4.2. Kivikalme (reg-nr 12304)

Ettepanekuga arvestatakse osaliselt.

Täname täpsustuse eest, et kivikalme registri numbriga 12304 asukoht ei ole registriandmetes korrektselt kajastatud ning mälestis paikneb tegelikult trassikoridorist ligikaudu 300–400 meetri kaugusel. Sellisest kaugusest tulenevalt võib kavandatava tegevuse mõju sellele mälestisele välistada.

Planeeringu kaardimaterjalides on võimalik vastav täpsustus sisse viia pärast mälestise asukoha korrigeerimist riiklikus kultuurimälestiste registris.

Trassikoridoris paiknevate võimalike kiviühildate osas täpsustatakse asjaolusid täiendavate arheoloogiliste hinnangute käigus. Vajaduse korral arvestatakse täiendavate uuringute tulemustega projekteerimisel ja lõpliku lahenduse väljatöötamisel.

Muinasprojekt OÜ koostatud uuringus tuvastati Kotlandi–Paiküla 1–1 ja 4–1 trassikoridoris kaks võimalikku arheoloogilise väärtusega objekti (ala). Nende võimalikuks säilitamiseks ja täiendavaks hindamiseks nähakse projekteerimisetapis II etapi arheoloogilise uuringu raames ette maastikuseire läbiviimine enne pinnase- ja raadamistööde alustamist kohtades, kuhu on kavandatud õhuliini mastide vundamendid. KSH aruannet ja planeeringut täiendatakse vastava tingimusega.

4.3. Loona mõisa park ja hooned (reg-nr 20831, 23832, 23834, 23835, 23836, 23837, 23839) Ettepanekuga ei arvestata.

KSH käigus hinnati kavandatava kõrgepingeliini mõju Loona mõisakompleksi kultuuriväärtustele ja vaadetele. Hindamise tulemusel leiti, et planeeritav õhuliin ei avalda mõisakompleksile ega sealt avanevatele vaadetele olulist negatiivset mõju.

Peamised vaatekohad paiknevad mõisakompleksist ida-, kagu- ja lõunasuunaliste teede ääres, mis jäävad mõisakompleksi ja kavandatava õhuliini vahele. Mõisakompleksi alal kasvav kõrghaljastus varjab valdavalt osas vaateid ümbritsevale maastikule. Üksikute vaatepunktidest võib osa mastidest olla nähtav, kuid need paiknevad mõisakompleksist ligikaudu 500 meetri kaugusel.

Planeeringulahendus võimaldab säilitada Loona mõisakompleksi mälestistele ja mälestistelt avanevad vaated nende ajaloolist iseloomu oluliselt kahjustamata.

4.4. Vaike talu tuuleveski (reg-nr 27859) Ettepanekuga arvestatakse.

Selgitame, et siirdemuhv on valdavalt maa-alune rajatis, mis pärast ehitustööde lõppu ümbritsevat maastikku oluliselt ei mõjuta. Muhvikaevise täpne lahendus sõltub projekteerimis- ja ehitustingimustest ning kasutatavast tehnoloogiast.

Arvestades Vaike talu tuuleveski kultuuriväärtust ning ajaloolist maastikukonteksti, täiendatakse KSH aruande peatükki 8.22.6.1 soovitusena teha projekteerimise käigus koostööd Muinsuskaitseametiga, et leida mälestise lähedusse kavandatavate siirdemuhvide jaoks maastikku sobivaim lahendus.

4.5. Vana-Vigala mõisa park ja alleed (reg-nr 15381) Ettepanekuga on arvestatud.

Juhime tähelepanu, et olemasoleva ja kavandatava trassikoridori ristumiskohas ei kasva alleepuid. Seetõttu ei mõjuta kõrgepingeliini rajamine olemasolevasse trassikoridori alleepuid ega allee säilimist. Vastavad hinnangud on esitatud KSH aruande peatükis 8.22.3.6.

Lisaks sisaldab KSH aruande peatükk 8.22.6.1 tingimust, mille kohaselt tuleb trassialternatiivi Rumba–Järvakandi 1 puhul projektlahendus ning vajaduse korral ka ehitustööde korraldus kooskõlastada Muinsuskaitseametiga, kuna trassikoridor läbib Vana-Vigala mõisa pargi koosseisu kuuluva allee kaitsevööndit. Seega on allee ja sellega seotud kultuuriväärtuste säilitamisega planeeringulahenduse koostamisel juba arvestatud.

4.6. Planeeringu punkt 4.4.1 „Üldised tingimused merekaabli projekteerimisele“ Ettepanekuga arvestatakse osaliselt.

Nõustume eesmärgiga tagada veealuse kultuuripärandi kaitse ning seada hoonestusloa menetluses kohustus viia läbi allveearheoloogiline uuring. Samas vajab Muinsuskaitseameti pakutud sõnastus täpsustamist.

Muinsuskaitseameti ettepanek seob allveearheoloogilise uuringu tulemuste arvestamise

trassikoridori lõpliku määramisega hoonestusloa menetluses. Kuigi riigi eriplaneering võimaldab hoonestusloa menetluses vajaduse korral kaaluda ka alternatiivseid trassikoridore, puudutab uuringu tulemuste rakendamine eelkõige merekaabli projekteerimist ning täpse trassi määramist trassikoridori sees. Veealuse kultuuripärandi tuvastamisel ei pruugi olla vajalik muuta trassikoridori asukohta, vaid eesmärk võib olla saavutatav ka kaabli täpse paiknemise või tehniliste lahenduste kohandamise kaudu.

Lisaks sisaldab planeering juba üldist projekteerimistingimust punktis 4.2.1.9, mille kohaselt tuleb kogu trassi ja kavandatavate ehitiste ulatuses teha ehitise liigile ja asukohale vastavad uuringud, sealhulgas arheoloogilised uuringud. Seetõttu on põhjendatud täpsustada veealuse kultuuripärandiga seotud nõuet viisil, mis seob uuringu tulemuste arvestamise projekteerimise ja trassi täpsustamisega.

Eeltoodust tulenevalt muudetakse tingimuse sõnastust järgmiselt:

„Hoonestusloa menetluse käigus tuleb läbi viia allveearheoloogiline uuring, et selgitada välja veealuse kultuuripärandi olemasolu. Uuringu tulemustega tuleb arvestada merekaabli projekteerimisel ja täpse trassi määramisel. Kui uuringu käigus tuvastatakse veealune kultuuripärand, tuleb eelistada lahendust, mis võimaldab selle säilitamist algses asukohas, vajaduse korral kohandades kaabli täpset paiknemist ja tehnilisi lahendusi või põhjendatud juhul kaaludes alternatiivse trassikoridori kasutamist.“

Sellisel tagatakse veealuse kultuuripärandi kaitse eesmärgi täitmine, säilitades samal ajal paindlikkuse valida uuringute tulemustest lähtudes kõige sobivam tehniline ja ruumiline lahendus.

Täiendav teave

Lisateave, sh korduma kippuvad küsimused, on kättesaadav planeeringu veebilehel: [Eesti-Läti neljas elektriühendus | Riigiplaneering](#).

Eesti-Läti neljanda elektriühenduse riigi eriplaneeringu avaliku väljapaneku tulemusi tutvustatakse avalikel aruteludel, mis toimuvad järgmiselt:

16.09.2026 kell 17.30 Järvakandi Kultuurihallis (1. Mai 1, Järvakandi, Kehtna vald)

21.09.2026 kell 17.30 Kuressaare Kultuurikeskuses (Tallinna 6, Kuressaare)

22.09.2026 kell 17.30 Lihula Kultuurimajas (Tallinna mnt 1a, Lihula, Lääneranna vald)

23.09.2026 kell 17.30 veebiarutelul (osalemislink avaldatakse planeeringu kodulehel)

28.09.2026 kell 17.30 Paide Muusika- ja Teatrimajas (Pärnu 18, Paide)

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Ivan Sergejev

planeeringute asekanstler

Monika Korolkov +372 5884 7055

monika.korolkov@mkm.ee